

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszaadással
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Szekatura.

Tisza Istvánról el lehet, el kell ismernie mindenkinek, hogy nemcsak eszes, hanem temperamentumos politikus is. A temperamentuma van olyan forró, mint a milyen éles az esze, pedig azt tartják hivi, hogy a mai politikusok közt ő a legeszesebb. S azt mindenki konstatálhatja, hogy ő a legtemperamentumosabb.

A munkapárt voltaképp Tisza István. Benne van a remény és a bizalom. Ha szerte az országban megindul a párt-szervezés és egyre nagyobb rovatot vesznek igénybe a munkapárt szervezkedéséről szóló jelentések, az nem a párt csábító programjának, hanem a Tisza egyéniségének, vagy még közelebről meghatározva: temperamentumának köszönhető. Tudja lelkesíteni az embereket, pedig még sem ő, sem a lelkesedők nem tudják, miért lelkesedjenek. Mert a munkapártnak még nincs programja, csak Tisza Istvánja. Hát bizony csak ő érte lelkesednek; lehetséges, hogy mikor programja is lesz a kormánypártnak, jó egynehány fokkal lejjebb száll a lelkesedés heve; ha pedig egyszer úgy fordulna a véletlen kacérkodása, hogy a munkapárt egyedül maradna a pro-

grammjával Tisza István nélkül, akkor nem volna nehéz az ujjainkon megszámlálni a lelkesedőket.

Ezzel a tudással, izzó magyarsággal és szilva temperamentummal (kérdézzük meg az utóbbira Feilitzschot) Tisza István született ellenzéki vezér. Látszik rajta, hogy 1861-ben született: akkor, a mikor apja, az öreg generális még a Deák Ferencsel szemben kuruckodó határozati pártnak volt országsszerte ünnepelel vezére.

Aztán változtak az idők, a bihari pontok szegre akasztódtak, az ellenzéki vezérből miniszterelnök, a harcias határozati pártból jámbor mamelukhad lett, a híres bihari virtus — nemzeti munkapárttá savósodott, a hatvanas évekből ünnepelel Tisza-név kuruc hagyományából pedig nem maradt meg más, csak az István gróf temperamentuma.

A temperamentum pedig olyan mint a szababon égő tűz: gyújt, de gyujtogat is.

Ilyen gyujtogató tűz volt Tiszának az a szava, mikor Apponyi iskolatörvényeit és rendeleteit haszontalan szekaturának nevezte. Nincs az a Vajda, Szekicsák vagy Suciú, aki ennél gyilkosabb hegemóniáját megerősítő törvényekre kitalálni.

Ezek az urak a nekik nem tetsző törvényeket sovínisztának, erőszakosnak szokták nevezni; de a sovínizmus lehet erény s az erőszak lehet imponáló. Hanem a szekatura — az már más. A szekaturát sekki sem veszi komolyan. A szekatura a gyerekek és hisztérikus asszonyok tempója; bosszant és hatása inkább komikus, mint tragikus. Ha Apponyi törvényei csak szekaturát céloznak, akkor oda se nekik! Sohse törödjünk velük. Akkor szekatura a magyar nyelv terjesztése, szekatura a magyar állam, szekatura az izgatók megbüntetése, szekatura Erdély elszakításának megakadályozása, szekatura a Felvidék megvédelmzése a csehtót falánkság elől, szekatura a magyar állam, a magyar nemzet egész exisztenciája s a legnagyobb szekatura, hogy nem vagyunk szivesek Vajda—Voevod Sándorék szép szeme kedvéért azonnal öngyilkosságot elkövetni. Tessék a magyarságot ebből a vérrel szerzett hazából kiirtani: azonnal nem lesz szekatura és Tisza István meg lehet elégedve.

Ide vezet Tisza beszédjének a logikája s ezt gyönyörűen ki is olvasták belőle az összes nemzetiségi tulzók. Ennél kedvesebb csemegét ritkán találtak föl nekik; delektálják is magukat pom-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Dr. Lueger Károly.

Polgármesterét siratja az osztrák Mericszárváros, melyet Athén polgármestere, dr. kurics, ki 1906-ban több napig tanulmányozta Bécsnek városi intézményeit, találván nevezett »Luegerstadt«-nak. Valóban alig volt valaha főváros, mely annyit köszönhetne polgármesterének mint Bécs, melynek élén csaknem 15 évig állt az elhunyt s ezen másfél-évtizedes működése alatt ezt nemcsak a legelső világvárosok sorába emelte, hanem pénzügyileg is olyan hatalmas bevételi forrásokkal gazdagította, melyeknek száz milliókra menő hasznát még késő unokák is élvezni fogják. — A városi villamos vas t, a gázgyár, villamos telepek stb. Lueger polgármestersége alatt egy félmilliárdnyi kölcsön felvételét tették ugyan szükségessé, de viszont az ezen óriási vállalatokból befolyó temérdek jövedelem is Bécs községi adóterheit csökkenté, nem pedig egységek zsebébe vándorol.

Bécsnek ezen intézményei mintaszerűek, messze földről jönnek tanulmányozni azokat. A bécsi városi vasut, a csatornázások, páratlan

vizvezetéke, közvilágítása rengek közterei mind olyan dolgok, melyek Bécsét világhírűvé tették. És mind eme gigászi munkák véghezvitele közben Lueger keze tiszta maradt. Mindenki ismeri róla, hogy páratlan becsületességgel hajította végre ezen vállalatok városivá tételét. Százmiliókkal dolgozott, de mindent önzetlenül tett meg a keresztény Bécsért. Ez volt ideálja. Naggyá, hatalmassá, kereszténnyé és pénzügyileg függetlenné tenni a monarchia legnagyobb városát, mely minden tekintetben mintául szolgáljon a többi városoknak is.

Ha végigsétálunk Bécs páratlan Ringjein, Gurtelstrasse in és látjuk pompás üde parkjait, művészi szobraikat, kitűnő közvilágításait, nagyszerű városi körvasutját, lehetetlen is elismerésünket megtagadni Luegeről. Az ő fáradozásának köszönhető az is, hogy a Bécsét körülvevő erdőségek nem estek a favágók fejseinek áldozatul, hanem ezernyi nyaralónak nyújtanak páratlan jó levegőt s a kirándulónak eléggé meg nem becsülhető alkalmat, hogy a nagy város köpalotái közül gyorsan a természet hús ölbe menekülhessenek s tüdőjüket megújithassák.

Lueger első sorban keresztény és különösen kath. volt. Ezen érzelmének igyekezett is mindenütt érvényt szerezni. Ismeretes többek között a »Mária Kongregációk« iránt elő-

szerelete, melyeknek nagy szociális jelentőséget hamar felismerte. »Gyermekkorban kell az Isten anyja iránti szeretetet a fiatal szívekbe ültetni s az ilykép felnőtt férfikorában sem fogja elleledni a »Mária tiszteltetés«, mondotta ezeltől 16 évvel egy szociális kurzus alkalmával, arra célozván e szavaival, hogy a Mária tiszteltésre az élet minden körülményei között nyugodtan lehet számítani, mert a legfőbb megvan náluk, ami az igazi jellem első keléke: t. i. a tiszta szív.

Lueger igen alacsony polgári sorsból küzdötte fel magát Bécs első polgárává. Nagyatyja kőfaragó mester volt s gránitkőbányáiról nevezetes. Neustadtban egy a Duna menti kis városkában, atya pedig egyszerű szolgál állást foglalt el a bécsi műegyetemen. A család azonban ritka intelligenciával s nagy akaraterevel rendelkezett. Lueger atya is, szolgál létére, beiratkozott az egyetem hallgatói közé s kiváló sikerrel tette le három tárgyból a vizsgálatot. Ezt az erős akaratot örökölte tőle Lueger Károly is, ki szüleinek 8 gyermeke közül a harmadik volt. Nagy sikerének egyik titka e szívós kitartás. Maga az élet is olyan körülmények közé sodorta, hogy akaratereje valósággal acéllá edződött. Huszonkét éves korában elvesztette atyját, ki a családot nem épen fényes viszonyok között hagyta hátra.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTELLER EDE

Nagyvárad,
 Rákóczi-ut
 (Uri casino épület)
 Telefon 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

pásan. Hogy ők ezt eddig ki nem találták, hogy az egész magyar nyelv csak szekatura! No de jó hogy végre megtudták; majd a szerint élnek vele. Szinte kár, hogy egy magyar gróf tanította meg őket rá- nem pedig a kiváló Vajda, a kitűnő Szlicsák vagy a jeles Vlád.

Párt szenvedélytől szolgált, vaktában elkialtott szó volt biz ez, amely kell hogy gondolkodóba ejtsen a nagy temperamentummal megindított munka egész nemzeti jellege felől. Furcsán indul az a nemzeti munka, melyet a Goldisok és Lukácsiuk üdvözölnek igaz szívből. Tiszának, az 1881-iki Tisza Kálmán fiának is meg kell döbbennie az ilyen sikertől. A darabontok barátságát kitette az ajtón; a »szekatura« kitalálásával pedig behozott új, hasonló barátokat az ablakon.

*

Országos szövetségi kongresszus.

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége által rendezendő országos szövetségi kongresszus idejét április 7 és 8. napjára tűzték ki. A kongresszus programja az eddigi megállapodás szerint a következő: 1. Gróf Mailáth József elnöki beszéde a szövetségi szövetségének hivatásáról. 2. A külföldi szövetségi szervezetek újabb fejlődése és intézményei. Előadó dr. Czettler Jenő. 3. Szövetségi ismeretek terjesztése hazánkban az irodalom és a sajtó útján. Előadó Buday Barna orsz. képviselő. 4. A szövetségi szervezetek tartoglásának módja a közéletben. Előadó Szikszay András. 5. A hitelszövetkezetek további feladatai. Előadó Mezey Gyula. A kongresszus a Köztelek nagytermében tartják meg. A kongresszust megelőzi a Szövetkezetek Szövetségének közgyűlése. A kongresszuson résztvevők kedvezményes vasúti

utazásra szóló igazolványt kapnak, ha ez iránt március hó 22-ig a Szövetség irodájához fordulnak.

A politikai helyzet.

Tizenegy nagy mulva megtörténik az országgyűlés feloszlása. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök vasárnap Bécsbe utazik és hétfőn külön kihallgatáson veszi át a királytól azt a két királyi kéziratot, amelyek a most királyi kézirattal március 24-ig elnapolt országgyűlésnek március 21-ére való összehívásáról és az országgyűlés feloszlásáról szólnak. E hónap huszonkettedikén tehát megszűnik a koalíciós parlament, amely 1906-ban olyan nagy lelkesedés és várakozás közepette ült össze és amely bizony nagyrészt nem váltotta valóra a hozzá fűzött reményeket. Az új országgyűlés meghívása most nem fog megtörténni. A kormány ki akarja használni a törvényben megállapított három hónapos határidőt, hogy kellően elkészülhessen a választásokra s így csak akkor fog megjelenni az összehívó királyi kézirat, ha a kormány befejezte előkészületeit. Ilyen körülmények között, tekintve, hogy az ország preparálására még két hónapra okvetlen szüksége van a kormánynak, bizonyára ki fogja használni ezt az időt s a választásokat a legutolsó terminusra, június elseje és tizenegyediké közötti időre fogja kiírni.

A választási küzdelem azonban már most nagy hullámokat vet. Justh Gyula most tért vissza a fővárosba körutjából.

Tisza István, vasárnap Aradon, aztán pedig Sopronban és Szombathelyt fog résztvenni a munkapárt alakuló gyűlésén. A Kossuth-párt Kossuth vasárnapi zászlóbontása után akcióját a jövő hónapban kezdi meg, amikor Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert is körutra indulnak.

Miniszter tanács.

Héderváry miniszterelnök elnöklésével tegnap miniszter tanács volt, melyen a kabinet tagjai teljes számmal jelentek meg. A tanácskozáson az országgyűlés feloszlásával foglalkoztak. A tanácskozás mely 1 órakor kezdődött fél háromkor ért véget.

Tisza István Sopronban.

Tisza István levélben tudatta a soproni munkapárt elnökével, hogy április 16-án oda fog érkezni és ott politikai beszédet mond. Tisza fogadtatására erősen készülnek.

Tüntetés Tisza István ellen.

Aradról jelentik nekünk, hogy Tisza István vasárnapi beszédére a szocialisták nagyban készülnek. A szocialisták erre az alkalomra Veltner Jakabot küldik le Aradra, ahol kontragyűlést fognak tartani. A szocialisták falragaszai tegnap jelentek meg, amelyekben a vezetőség a Tisza-ellenes tüntetésre hívja fel a munkásokat.

Giesswein Sándor kilépett.

Budapestről jelentik nekünk, hogy Giesswein Sándor tegnap levélileg jelentette be gr. Szapáry Pálnak, hogy kilép a keresztényszocialisták pártjából. E kilépését azzal indokolja Giesswein, hogy azóta mióta kilépett a katolikus néppártból igen sok támadás érte.

Hlatky Endre főispán beiktatása.

Említettük, hogy már megérkezett Nagyváradi város törvényhatóságához a miniszterelnök leirata, amelyben hivatalosan tudatja, hogy Hlatky Endre Nagyváradi város főispánjává neveztetett ki.

Rimler Károly polgármester tegnap rendkívüli ülésre hívta össze a városi tanács tagjait, amelyen megállapították a főispáni beiktatás idejét és módozatát.

Édes anyjának sikerült egy dohánytözsédét kapni Bécs egyik negyedében, Károly fia pedig az ügyvédi pályára lépett, mely őt azután Bécs polgármesteri székhéig juttatta. Egész 4 éves koráig néma volt s csak ekkor kezdett el beszélni, de későbbi éveiben alaposan helyre hozta gyermekkori mulasztását, mert szónoklatával óriási sikereket ért el. Édesanyja szintén igen egyszerű bécsi asszony volt. Egy Liechtenhali asztalos mester leánya, de valóságos példa épe a gondos, gyermekeit Isten féltelmében nevelő, keresztény családjának, ki átértette azt a nagy felelősséget, melylyel az anyák a társadalomnak és az államnak tartoznak. Lueger saját szájából tudjuk, hogy anyja maga hallgatta ki leckéit még a latinból is, pedig ciceró nyelvéhez a jó asszony egy kukkot sem értett.

Elemi iskoláit elvégezvén, Lueger mint bejáró tanuló a »Theresianum«-ban került s itt mindig a legelső sorába tartozott. Középiskolái után a hatvanas évek elején az egyetemre iratkozott be s 1866-ban mint 22 éves ifjú az ügyvédi pályára lépett, hol alapos képzettségével tiszta jellemével, jó modorával, a paragrafusok rengetegében való bámulatos jártasságával és biztos ítélőképességével csakhamar nagy sikereket ért el. Amellett igen kedvelték jó szívéért, mely a szegények érde-

kében akár hányszor nagy áldozatokat hozott. Ez aztán csakhamar népszerűvé tette.

Alig volt még egy éves ügyvéd 1875-ben, midőn Bécs város III. kerülete 30 éves koradacára már is beválasztotta városi képviselőnek s ettől kezdőik tulajdonképeni pályája. — Lueger ugyanis késlelhetetlen vasközetességgel kezdte üldözni a városoknál tapasztalt visszaéléseket s ebbeli munkája közben olyan tekintélyre tett szert, hogy már 1878-ban Bécs város alpolgármesteri állásával kintáltak meg, bár mindössze 34 éves volt.

Az onban Lueger, bár nem tagadta, hogy a polgármesteri állásra maga is vágyódik, mert így sokat tehet majd Bécsért, a politikai viszonyokra való tekintettel még sem fogadta el a felkínált állást, de azért továbbra is élénk részt vett a városi közigazgatási életben. Eleinte maga is a liberális párt tagja volt, de felismerve a szabadelvű párt Kurropt álláspontját, melynek elvei homlokegyenest ellenkezett az igazi keresztény világnézlettel, ott hagyta őket s ettől kezdve valóságos lelke lett annak az ellenzéknek, mely Bécs városát a kiszípolozó zsidó liberális klikk tulkapásaitól meg akarta szabadítani. Egymás után jöttek létre a különböző antiszemita pártok, melyek közt a Reform párt dr. Pattai és a német nemzetiségi párt Schönerer vezérlete alatt jutottak a legnagyobb hatalomhoz. Dr. Lueger

elfogadta a Reform párt támogatását s megfélemlíthetetlenül tört előre kitűzött célja felé. Tíz éves ügyvéd volt, midőn Bécs városa ötödik kerületét beválasztotta a Reichsrathba 'épviselőnek s ez időtől fogva állandóan tagja maradt a parlamentnek, melynek vitáiban igen tevékeny részt vett. Magyarországnak nagy ellensége volt. Osztrák álláspontjából kitolyólag tuzásokra is ragadtatta magát, midőn azt hirdette, hogy az 1867-iki kiegyezés rendkívül nyomasztó terheket ró Ausztriára s épen azért a magyar állásponton elért eredményeket igyekezett lehetőleg vissza szorítani. E részben valósággal tipikus példája volt a vesékgig-velőig megcsontosodott osztráknak, ki Magyarországot Ausztria kedvéért kész elnyomni. Álláspontját azonban benső meggyőződése sugalta, mert a »Nagy Ausztria«-ról álmodozott. Ez lebegett szeméi előtt.

1890-ben beválasztották a tartománygyűlésbe, melynek ettől kezdve szintén tagja lett. Különösen nagy port vert fel 1896-ban az a győzelme, hogy a bécsi zsidó Lipótvárosban sikerült a tartománygyűlési mandátumot elnyerni, mert ekkor már látrzott, hogy a liberális uralom le van törve s Bécs megkezdte a keresztény ujjaszűletés nehéz munkáját.

Már egy évvel a győzelme előtt, 1895-ben megválasztották Bécs polgármesterévé, de Lueger az állást most sem fogadta el. A képviselőtes-

Tavaszi értesítő

Szives tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim

megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehetem a fővárossal is.

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA

női kalap különlegességi üzlete
NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
TELEFON 130. TELEFON 130.

A beiktatás a szokásos ünnepélyes keretben a március 19-én szombaton délután 3 órakor tartandó rendkívüli városi közgyűlésen megy végbe.

A beiktató rendkívüli közgyűlésre meghívják Biharvármegye, továbbá Debrecen, Arad és Kolozsvár városok törvényhatóságát, továbbá a helybeli egyházi, világi, polgári, és állami hatóságok vezetőit, továbbá a hitközségek fejeit.

Az ünnepélyes beiktatás lefolyása a következő lesz:

Rimler Károly polgármester mint elnök megnyitja a rendkívüli közgyűlést s bemutatja a kinevezésről szóló miniszteri leiratot. Ezután indítványozza, hogy a törvényhatóság kebeléből egy küldöttség menjen az új főispánért s hívja meg a beiktatási ünnepélyre. Míg a küldöttség teljesíti megbízatását, a közgyűlést az elnök felügyeszi.

Pár perc múlva Hlatky Endre főispán a terembe lép, mire az elnöki polgármester a közgyűlést újból megnyitja s felkéri a főispánt az eskületételére.

Az ünnepélyes aktus után, az ősi szokáshoz híven Bordé Ferenc főjegyző üdvözlözi a főispánt, aki válaszol az üdvözlésre.

Ezután az elnök polgármester a közgyűlést berekeszti.

Ezzel a beiktatási ünnepség hivatalos része befejezést nyer.

Az ünnepély többi részét társadalmi uton rendezik a törvényhatóság tagjai s abban részt vesz intelligens társadalmunk is.

Hivatalos tisztelgések is lesznek, de ennek ideje és helye még nincs megállapítva.

A beiktatás napján este nagy szabású társas vacsora lesz, amelynek intézését egy nagyobb bizottság eszközözi, dr. Hoványi Géza elnöke alatt.

tület fel lett osztatva, De az új választások az egyesült keresztén pártok-nak szereztek fényes diadalt s Lueger hívei ismét polgármesterré tették, de a mai kor nem erősítette meg választását. Ismeretes, hogy a képviselőtestület ismételt felosztása sem lohasztotta le a keresztény pártok kedvét, sőt az ellenállás még növelte számbeli arányát s végre is a liberálisok minden kedvelő dacára Lueger el kellett fogadni. Jóllehet Ő Felsége maga is felkérte, hogy a béke érdekében lépjen vissza a polgármesterségtől. Lueger a király óhajátának engedett ugyan, mire Strobach Józsefet választották meg, de Strobach nemsokára lemondott s 1897 április 8-án. A bécsiek ismét Lueger ültették a polgármesteri székbe. Ő Felsége e szívós kitartásnak kénytelen volt engedni s a zsidók minden erőlködése dacára 1897 április 16-án hozzájárult Lueger polgármesterségéhez. A bécsiek öröme határtalan volt. Április 19-én az eskületétel előtti napon az egész város fényárban uszott, a házak lobogó díszet öltöttek. Mindenki ujjongott, mert érezte, hogy Bécsre nézve egy új aera következik. A következmények megmutatták, hogy Bécs nem csalódott, midőn Lueger vezetésére bízta magát, mert alig néhány év letorgása igazolta, hogy Lueger a tettek embere. A mai Bécs, mint a városi intézményeivel, a Lueger kezét, jó szívét és eszét dicséri. — Bécs igazi világváros lett, melynek kitűnő közigazgatását és jótékonyágát a nagy alkotások egész sorozata hirdeti.

Lueger teljes életében nőtlen maradt. Anyjának 1888-ban bekövetkezett halála után az V.-ik kerületben lévő Wienstrasse 57. számú házba költözött s itt élt Hildegard és Róza nevű nővéreivel, kik rajongó szeretettel csüngtek Károly bátyjukon.

Lueger nyaranta Badenben is töltött né-

A nemzeti munkapárt a megyében.

Biharmegyéken nagy apparátussal kezdte meg szervezkedését a nemzeti munkapárt. Tegnap már egy kerületben a margitában meg is volt az alakulás. A gyűlésen mintegy 500 polgár jelent meg. Az elnöki tisztet a kerületi pártelnök Wertheimstein Alfréd töltötte be. Wertheimstein Alfréd nyitotta meg a gyűlést. A megnyitó beszéd után Márkus László dr. tartott nagyhatású beszédet, melyben részletesen fejtette ki az új párt alakulásának okát. Tömegülésre hívta tel a választókat. Márkus beszéde után kimondották a párt megalakulását. A kerületbe Wertheimstein Alfréd mellé még 8 társelnököt választottak. Titkárnak dr. Morvay Zsigmond ügyvédet választották meg. Megalakították ezután a 45-ös bizottságot, majd minden községbe egy-egy bizalmi férfit küldtek ki, akiknek az agitálás lesz a feladata.

A párt megalakítása után Darabos György genyétei esperes román nyelven tolmácsolta az elhangzott beszédeket. Végül a gyűlés távirati uton üdvözölte Héderváry miniszterelnököt, Tisza István grófot és Beöthy Lászlót, mint az új párt vezető tagjait. A gyűlés a Margit-szállodában folyt le.

A székelyhidi értekezet.

A nemzeti munkapárt tegnap a székelyhidi kerületben is tartott egy előértekezetet Ssékelyhidon. Az értekezetien Balogh Lajos elnökölt. Ezuttal az összegyűlték a bizalmi férfiakat jelölték ki s mindenkinek megadták a dírektívákat a legközelebb tartandó nagy alakuló gyűlés előkészítése végett. A választókerület másik részében az érmihályfalvai járásban legközelebb szintén megtartják az előértekezetet, aztán együttesen tartják majd meg a nagy alakuló gyűlést.

hány hetet nővéreinel, kiknek itt lévő kis házacskájukba örömet, menekült, ha a politika küzdelmekben kifáradva, ki akarta magát pihenni.

Jellemző volt egész életében édes anyja iránti forró szeretete, kiről azt állította, hogy nem csak nagyon sok ismeretét köszönheti neki, hanem életfelfogását és elért sikereit is. Iránta érzett kegyeletének egyik meghatározó jelensége volt az, hogy midőn Bécs városa arcképét a polgármesterek arcképcsarnoka számára. Pochvalski festőnél megrendelte, a művészt arra kérte fel, hogy azon édes anyjának vonásait is örökítse meg. A művész a feladatot úgy oldotta meg, hogy Lueger egy asztal előtt állva ábrázolta, mintha beszédet tartana s az asztalon egy képráma látható, melyből a polgármester édes anyjának jóságos vonásai tekintenek a néző felé. Így örökre fennmaradnak e derék egyszerű öreg asszony vonásai az utókor részére is. S ez a becsületes keresztény anya valóban megérdemli, hogy Bécs városa kegyelettel őrizze meg képét, hálából azért, hogy olyan fiut nevelt szülővárosának.

Luegerben nemcsak bécs, hanem Ausztria is egyik legnagyobb fiát veszítette el, kiről mi magyarok is kénytelenek vagyunk elismerni, hogy tulkapasai dacára, melyek politikai elveiből magyarázhatók ki, jellem volt. Nagy lának nagy az árnyéka, ez az árnyék Luegernél az ő igaztalan magyar gyűlölete. Ez is azt mutatja, hogy nincs tökéletes dolog a világon. Legnagyobb érdeme abban rejlik, hogy mindig igazi keresztény és jó katolikus volt, ki minden emberi tekintet félre téve bátran hirdette azt a nagy igazságot, hogy egyedül a keresztény hit képes nemcsak az egyes embert, de a városokat és az államot is boldoggá tenni s csupán a kath. vallás elveivel lehet a szociális kérdést is megoldani. Dr. B. G.

A megye többi kerületeiben szintén nagyban folynak az előmunkálatok, amelyekkel karöltve halad természetesen a képviselőválasztások előkészítése, illetve a jelöltek melletti agitáció is.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kör záróünnepélye püspöki palotában.

A Katholikus Kör böjti estélye.

A nagyváradai Katholikus Kör tegnapi böjti estélyét is teljesen »zsufolt ház« hallgatta végig, mely körülmény jelezte a közönség meleg érdeklődését.

Bár a program két pontja közbejött akadályok miatt el is maradt, az estély teljesen kielégítette a közönség érdeklődését. Derczy Imre igen jó előadónak bizonyult. Ugy tárgyának kezelésén, mint előadási modorán erősen meglátszik, hogy Prohászka iskolájából került ki, de nem tartozik a szolga utánzóok közé. Ötletesség, szellemesség, elevenség, szin, hangulat és poétikus szép nyelvezet jellemzik előadását. Pompás tárgyat választott: *a modern ember lelki világát* tárta a hallgatóság elé. A modern ember lexikonokból meg ujszövegekből szedi a tudományát. Ezt a színvonalat nem lépik túl sokan még azok közül sem, akik magukat tudósoknak tartják. Ez a zavaros forrásból merített »tudomány« aztán sokszor ellentétbe állítja őt a vallással. Ha nem is pusztul el a hite, de a vallás nála csak olyan hangulatféle lesz, nem életelv. Ezen avval kell segíteni, hogy a vallás igazságait is modern keretben kell nyújtani a modern embernek. A tudománytól, a tudomány leszűrt megállapodásaitól nem kell féltetni a vallást, azaz sohasem fognak ellentétbe kerülni, legfeljebb azoknál, akik a tudományt inkább indulattal, mint értelemmel szolgálják. Ezeket azonban komoly ember nem téveszti össze a tudománnyal. Az érdekes szép előadás, mely nagy tetszést váltott ki a közönségből, közelebb egész terjedelmében közölni fogjuk.

A nagyszerű böjti estély magas színvonalához kiválóképpen hozzájárult Varró Zsófiának ennek a még csaknem gyermek, de máris kiváló művészi talentummal ékeskedő urleánynak remek zongorajátéka. Előadásán és szépen képzelt technikáján meglátszik édes anyjának, a kiváló zongoraművésznőnek, valamint jeles mesterének, Szalay Stefániának szakavatott vezetése. Először Liszt igen nehéz és szép Rossignot-ját adta elő nagy sikerrel, az estély befejezéséül pedig Dvorzsák egy bájos silhuettjét játszotta. Sok tapsot s két csokrot kapott.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **Kinevezés.** A helybeli jogakadémia szolgáját, Keriész Istvánt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, eddigi állomáshelyén, a törvényszerű illetmények élvezete mellett altiszté nevezte ki.

* **Lyceumi előadás.** A tanítóegyesület folytatja megkezdett előadássorozatát s ma, 12-én a Széles utcai községi fiúiskolában Körtmáros László tart érdekesnek ígérkező előadást Petőfi Sándorról. Aktuális téma ez most a márciusi ünnepségek küszöbén, azért a rendezőség ezúton is tisztelettel meghívja az érdeklődőket. Az előadás este 6 órakor kezdődik.

* **Biharmegyei közgyűlése.** Biharmegye törvényhatósága a jövőhéten szerdán tartja meg márciusi közgyűlését. A közgyűlésen 494 ügyet fognak tárgyalni, melyek körül azonban alig van 40 oly természetű, amely huzamosabb tárgyalást fog igényelni. A közgyűlés első tárgya lesz *Miskolczy Ferenc* dr főispán esküdtetele. Ezt fogja követni a kabinet támogatást kérő leira. A miniszteri leiratok valamint törvényhatósági átiratok nagy része már időszerűen az új politikai viszok alakulása miatt. A tárgyak előkészítésével már tegnap foglalkozott a második szakosztály, mely a községi ügyeket tárgyalta. Ma az első szakosztály tart ülést, amelyen a fontosabb természetű ügyeket tárgyalják.

* **Lueger halála.** Bukarestből táviratozók: A szeuátus elnöke meleg részvétellel emlékszik meg Bécs város polgármesterének elhunytáról, akinek Románia iránt értékes barátságát kiemeli. Javasolja, hogy Bécs városi községi képviselőinek részvételtáviratot küldjenek. Haret közoktatásügyi miniszter a kormány nevében hozzájárul a javaslatához, amelyet egyhangulag elfogadnak. — Lueger holtteste ma reggel óta fel van ravatalozva a Volkshalleben ahova déli tizenkét órától kezdve a közönség is bebocsátják. A tágas csarnokot e célra komor gyászpompával felszították. A falakat teljesen bevonták fekete posztóval, a falak mentén délszaki növények és élő virágokkal beültetett cserepek állanak. A főbejárattal szemben áll a magas katalak és ezen a fekete fémkoporsó. A koporsó rézsutosan van elhelyezve, úgy hogy a ravatal felső részéről bele lehet látni a halott arcába. A halott fehér keztyűs kezei mellén össze vannak kulcsolva. A halott arca viaszszárga. A katalak körül gyerlyák égnek nagy számmal, a falak mentén flambeauk állanak, melyeknek a lángja fáklyák módjára nyugtalanul lobog, a koporsó lábánál egyetlenegy koszoru hever, *Ferenc Ferdinánd* trónörökös koszoruja. Egy párnán a polgármesteri lánc és a Ferenc-József-rend nagykeresztje, más párnákon az elhunyt egyéb kitüntései hevernek. Előjárósági szolgák disz-egyenruhában állanak őrt a koporsó mellett. A Volkshalle előterében a padlón tömegesen hevernek a koszoruk, melyeknek a számát máris sok százra becsülik.

* **A magyar szent korona ünnepe Rómában.** Az a nagy arányú készülődés, melyet az Országos Katholikus Szövetség elnöksége (IV. Ferenciek tere 2.) az április 11—12-ére Rómában tartandó szent korona ünnepség rendezésében tanúsít, már eddig is szép eredményeket biztosított az ünnepség fényének emelésére. Részt vesz az ünnepségen őfelsége a király személyének képviselőiben *Széchény Miklós* gróf vatikáni nagykövetségünk, a magyar királyi kormány képviselőiben *Bezerédi Viktor* államtitkár, a püspöki kart képviselőik *Széchényi Miklós* gróf, *Radnai Farkas*, *Balás Lajos*, *Zichy Gyula* gróf, *Boromisza Tibor* és *Fischer Colbric Agost* megyés püspökök. Részt vesznek az ünnepségen több fő-

rend és orsz. képviselő, nagyobb országos intézmény képviselői Képviselőtük magukat a káptalanok egy vagy több tag által, a szerzetes rendek rendfőnökeik által, magasabb állami és közigazgatási hatóságok, kulturális és vallásos egyesületek, azonkívül nagy számmal vesznek részt egyes résztvevők is az ország minden részéből. A Vatikánnal történt hivatalos megállapodás szerint az ünnepségen résztvevők április 17-én fognak tisztelegni *X. Pius* pápánál s ez alkalommal történik a magyar szent korona és koronázási jelvények hű és nagyértékű másolatának ünnepélyes ajándékként adása a pápának *Széchény Béla* gróf, a magyar szent korona öre jelenlétében: A rendezőség különös gondot fordít arra, hogy az ünnepség fényének emelése mellett a résztvevőknek az ut kellemes és szórakoztató tanulmányul szolgáljon, ép ezért vette fel programjába *Velence*, *Firenze* és *Nápoly* érintését és a részvételi díjakat szokatlan olcsó árban (I. oszt. 270 kor., II. oszt. 225 kor., III. oszt. 150 korona) szabta meg. Sohasem volt nagyobb szükség tanubizonyosságot tenni a magyar nemzet és a magyar királyság önnállósága mellett az egész világ előtt, mint jelen alkalommal s ez egyúttal a legfontosabb ok arra, hogy mind az országos intézményeink, mint pedig a magyar közönség részéről minél többen jelentkezzenek részvételre. A rendezőség ezúton is kéri az érdeklődőket s különösen az intézményeket, hogy az ünnepségek sorrendjének megfelelőbb összeállítására érdekében jelentkezésüket minél előbb tegyék meg az Országos Katholikus Szövetségnek (Budapest, IV. Ferenciek tere 7), ahol minden érdeklődésre készségesen szolgálnak felvilágosítással.

* **A budapesti aviatikai meeting** ügye még mindeztideig sincs elintézve. Az illetékes körökben, még tárgyalnak az újabb jelentkezett pénzcsoporttal a nagyhét rendezésének pénzügyi részének a megoldásáról. E tárgyalásoktól függ, hogy meg lehet-e egyáltalában tartani a félmillió díjakkal tervezett versenyt.

* **Az élesdi inségesek segélye.** A fővárosi közönsége 3000 koronát adományozott az élesdi nyomor enyhítésére. Az adományt az alispán a minden támasz nélküli szegény gyermekek felruházására rendelte fordítani. Az élesdi főszolgabíró a pénzen flanel ingeket csizmákat és más téli ruhákat rendelt. Most az alispán megsürgette a főszolgabírót, hogy számoljon el a 3000 koronával. A főszolgabíró a felhívásra visszajelentett, hogy a pénzből 18 községi szegény gyermekeket ruházzák fel, azonban az elszámolást még nem fogatosíthatja, mert a ruhaneműk és lábbelik nem érkeztek meg azokról a helyekről, ahonnan rendelte, ezért az elszámolásra újabb haladékot kér. A ruhaneműk, melyekkel a tél nehézségeit enyhítették volna, úgy látszik a kánikulára fog elkészülni, pedig a fővárosnak a gyors segélynyújtás volt a célja, eszt pedig amint látszik közigazgatási úton nehezen lehet elérni.

* **Alkoholmérgezés.** Brágya Péter vízgyáni földműves tegnapelőtt este erősen bepálinkázva tért haza a korcsmából. Utközben összeesett és másnap reggel halva találták a székletűn. A kórorvos alkoholmérgezést állapított meg. Az esetről értesítették a nagyváradi kir. ügyészséget.

* **Gyanus halál** Dános községben *Párkai Mihály* 2 éves *Párkai Flóra* 5 éves parasztyerkek tegnapelőtt délután hirtelen osszul lettek és pár percnyi kihalás után

meghaltak. Egy másik 3 éves testvérük szintén rosszul lett, de az nem halt meg. A kórorvos megállapította, hogy a gyerekek halálát a rossz és élvezhetetlen, savany málé-kenyér okozta. Az esetről értesítették a nagyváradi kir. ügyészséget, amely elrendelte a vizsgálatot.

* **Felkérem az összes ügyvéd urakat,** hogy *Hlatky Endre* kamarai elnökünk leendő elbucszás végett folyó hó 13-án délelőtt fél 12 órakor a kamara helyiségében megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradi, 1910. március 11-én. *Dr. Berkovits Ferenc*, alelnök.

* **Adományok az agghonvédeknek.** Az 1848—49-iki volt honvédek segélyezésére a múlt 1909-ik évben kegyes adománnyal járultak a következők: **A Magyar Bank** részvénytársaság 100 K, **A Nagyváradi Takarékpénztár** részvénytársaság 25 K, **A Nagyszalontai gazdasági takarékpénztár**, **Busyitai Vince** 1. sz. kanonok, **Spett Gyula** 1. sz. kanonok, **Gabrielly Lajos** 1. sz. kanonok, **Erős Rezső** püspökségi urad. korm. 20—20 K, **A Mezőtelegd vidéki takarékpénztár** részvénytársaság 5 K, **Karácsonyi János** 1. sz. kanonok 5 K, **Berekböszörmény községe** 4 K. Összesen 239 koronával. Mely kegyes adományokért fogadják a honvéd egyesület hálás köszönetét. Nagyváradi, 1910. márc. 9. *Amánt Béla*, egyleti elnök.

* **Az alkohol áldozata.** *Pupuj Flóra* 63 éves napszámos, cséfalakos a tiszardányi erdőben dolgozott, mint erdőirtó. Tegnapelőtt este, a napi munka elvégzése után hazafelé akart menni a faluba, de előbb jól bepálinkázott, ilyen állapotban ért ki az erdőből, amely drótkerítéssel van körülvéve. Nem akarván azonban a kijáratához kerülni, elhatározta, hogy átmászik a drót kerítésen. Az átmászásnál azonban olyan szerencsétlenül járt, hogy nyaka a drótkerítésen fenakadt és így nem tudván magát segíteni részeg állapota miatt, megfulladt. Tegnap reggel már csak kibált testét találták. Az esetről értesítették a nagyváradi kir. ügyészséget, amely elrendelte vizsgálat megindítását.

* **A nyilvános számadások adóbevallása.** A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója alá tartozó 1909. évi üzleti jadalnak bevallása tárgyában a magyar korona országai területén bel- és külföldiek által, ipari, kereskedelmi pénzforgalmi szállítást és bármilyen más haszonhajtó nyeresémményre alakult, vagy üzembe tartott s nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek üzleti jövedelmük után az 1875. XXIV. t. c. meghatározott elvek és szabályok szerint adoznak. Minél fogva a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek ezennel felhívattak miszerint az 1910. adó évre az 1909. évi üzleti eredményre vonatkozó vallomásaikat jelen hirdetmény hírlapi közlésétől számszámított 8 nap alatt a vhrói adóhivatal 23-ik számú szobájában mulhatatlanul adják be. A vallomási ivhez csatolandó: 1. Jövedelmi mérleg (nyereség és veszteség) 2. A nyereség felosztására vonatkozó közgyűlés határozatának hiteles másolata. 3. Az esetleges behajthatatlannak jelzett követeléseknek törlesztésre vonatkozó közgyűlési határozatnak hiteles másolata. 4. A birtokában levő és saját tulajdonát képező adómentes állampapíroknak pontos jegyzéke. 5. Az intézetnél vagy kézi zálogként, vagy betétként elhelyezett és az intézet mérlegében csupán átfutó tételként feltüntetett értékpapírok jövedelmének pontos kimutatása. 6. Az üzleti költségnek pontos részletezése. 7. Az igazgatósági, felügyelő bizottsági tagoknak, valamint a napi biztosoknak és tisztviselőknak jutalékok és jelenléti jegyek után kifizett összegeknek részletezése. — 8. Az újonnan alakult vállalatok és egyesületek, valamint a már fennállott intézeteknél az esetleg időközben módosított alapszabályoknak egy példánya. Megjegyeztetik, hogy az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból történt váltólan bevallás jövedéki kihágást képez, mely-

nek bírsága 1—8-szoros. A hiányos vallomások pótlás végett visszadatak. Vallomási ívek a városi adóhivatal 23-ik számú szobájában díjtalanul beszerezhetők. Nagyvárad, 1910. évi március 8. Városi adóhivatal.

* **Tűz.** Tegnap reggel a Francia-sor 32. sz. a. háznál egy fűskamra kigyulladt és leégett. Csak a tűzoltók gyors kivonulásának köszönhető, hogy a szomszédos zsindegyházzal fedett épületek tüzet nem fogtak. A kár jelentéktelen.

* **Brucellózis vagy az inasok sorsa.** Az Irgalmasrend kórházába beszállították Illés Lajos 12 éves kőműves tanulót, aki agyrázkódást szenvedett. Kihallgatása alkalmával azt adta elő, hogy gazdájának Tarr Györgynek a szőlőjében hernyózott s mivel gazdája nem volt megelégedve munkájával megverte s ekkoriban kezében levő hernyózó ollóval többször a fejére ütött. Miután az orvosok véleménye szerint a megsérült gyermek állapota életveszélyes a rendőrség a sérült eskü alatti kihallgatása céljából a törvényszéki vizsgálóbírórt értesítette az esetről. A rejtélyes ügyben a rendőrség széleskörű nyomozást tett folyamatba s ennek adatai fognak teljes felvilágosítást nyújtani.

* **Életunt napszámos.** Barboncz József napszámos a Hágó kocsmáiban külön helyiségében felakasztotta magát. A rendőrség a vizsgálatot elrendelte.

* **Hatósági husszék.** Tegnap reggel a hatósági husszékben 192 kiló marhahúst mértek ki Horváth Géza t. alkapitány ellenőrzése mellett. A kereslet igen nagy volt.

* **Felölfizetések.** A magyarországi munkások Rokkant és Nyugdíj Egylete nagyváradai 112 fiók pénztára 1910 február hó 8-án, az özegek és árvák külön segélyezés alapja javára. Farsangi táncestélyt rendezett, mely alkalmával a következő nemes szívű adakozók fizettek felül: Grócz Béla a helyi fiók védnöke 30 K, Fetser Antal, dr. Lányi József, dr. Radu Demeter püspökök, dr. Kőröscsényi János, dr. Bognár István, dr. Bunyitai Vince, Gabrielly Lajos, Spett Gyula kanonokok és Kriszta Sándor 10—10 K, dr. Karsch Lollion, dr. Bundala Mihály kanonokok, Szokoly Tamás, Nagy György, Bors János és neje 5—5 K, Imrik S. Zoltán, Gelléri Mór, Kenész Sándor Mezőtelegd 3—3 K, Pap Miklós 2 K 40 fillér, Halász Gyula, Tátray Sándor, Korponay Lajos, Kóki András, Zöld János, Gere Károly, Menning Sándor, Gulyás Flórián 2—2 K, Dorneyi Imre, Pribil Ferenc, Nilgesz József 1—1 K, ezen jótékony adományokért ez uton mond köszönetet az egyesület nevében a vezetőség.

* **Razzia.** A közlegő nagyvásár alkalmából a rendőrség a szokásos razzákat megkezdte. Mai napon 50 hely és foglalkozás nélküli egyént állítottak a rendőrök a kapitányi hivatal kihágási ügyosztálya elé, akik aztán el lesznek toloncolva illetőségi helyükre.

* **Nagyon fontos országgyűlési képviselő jelöltekre!** Mielőtt képviselő választási zászlót, kokárdát, tollat és jelvényeket rendel, sziveskedjék a magyar gyártmányú mintákat és árakat Rákos könyvnyomda cégnél Kossuth (as) utca 2. szám megtekinteni, ki azokat legolcsóbban és jutányosan készíti. — *Kedvező fizetési feltételek!*

* **Finom uri fehérnemű és minden uri divat és kalap újdonság megérkezett**

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

* **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 9, 10, 11 és 12-én a következő érdekes mozgatókép újdonságok lesznek bemutatva: 1. Antwerpeni állatkert. 2. Mostár. 3. Séta a Lunaparkban. 4. Gyermek-

ünnepély Newyorkban. 5. Pali vadászalandja. 6. Két nővér, 7. Paradicsomba vezető út. *Belepti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor — Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* tulajdonos.

* **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák *jelző csengő, telefon* berendezéseit, *uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak* részére saját üzemű *dinamó* berendezéseket, villámháritókat. — Raktáron tartok *villamos motorokat*, iv, izzó és Wolfram féle lámpákat, mindenemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektro-technikai cikkeket. — Költségvetés díjmentes. *Stern Adolf*, villamos és légszusz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — *Telefon 556.*

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkeiben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkék kaphatók.

TÁVIRATOR

A bolgár király a szultánnál.

Konstantinápoly, márc. 11. A Szabah jelentése szerint Ferdinád bolgár király valószínűleg a jövő héten Paprikov külügyminiszter és Malinov miniszterelnök kíséretében Konstantinápolyba érkezik.

A magyar-osztrák-orosz közeledés.

Berlin, március 11. (Saját tudósítónktól.) A Voss. Ztg. jelenti Bécsből: A rendes diplomáciai viszony helyreállítása végett Ausztria-Magyarország és Oroszország közt folyó tárgyalások befejezése a jövő hétre várható. A hivatalos kommunikét valószínűleg még husvét előtt közlésezik.

Elmerült gőzös.

Bécs, március 11. A Fremdenblatt-nak jelentik Trieszlből: Egy konstantinápolyi távirat szerint a magyar Levantársaság »Nádor« nevű gőzöse, amely utban volt a Fekete-tengerből Antwerpen felé, Konstantinápolyból elindulva, a kikötő bejáratánál összeütközött az Agiosz Giorgiosz görög gőzössel és elmerült. A görög gőzös is erősen megrongálódott. — Egy későbbi távirat még jelenti: A Nádor nevű gőzös legénysége megmenekült A hajó Odesszából Antwerpen felé indult és mintegy 3650 tonna búzát és tengerit szállított. Magának a hajónak értéke mintegy 500 000 korona, amely biztosítás révén megtérül. A görög gőzössel való összeütközés közelebbi részletei ismeretlenek és a tengeri bíróság feladata lesz megállapítani a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

A görög forrongás.

Athén, márc. 11. A katonai ligában az utóbbi napokban nagyon megerősödött az a párt, mely a liga feloszlását ellenzi. Zorbesz befolyása nagyon hanyatlott. Ez a tény jut kifejezésre a liga legújabb követeléseiben, melyeknek legnagyobb része teljesíthetetlen. — A helyzet felette aggasztó. Ma este összeül a liga kettős bizottsága. A katonaság készenlétben áll

a kastárnyákban. Remélhető, hogy a kormány meg fogja találni a kivezető utat ezekből a bonyodalmakból, ami ha nem sikerül, a kormány valószínűleg lemond és helyét Vanizelosz fogja elfoglalni.

A Kongó-kérdés az angol alsóházban.

London, márc. 10. Miután a számvevésre vonatkozó vitát befejezték, a ház áttért a Kongó-kérdésre. Grey külügyi államtitkár ismételte régebbi nyilatkozatait. A belga reformprogram teljesen kielégítő, bár papíron nem elég kielégítő, bár meg van a törekvés az angol felfogás honorálására. De nagyon sok függ a Kongó-kormányzat személyzetétől. A brit kormány nem fogja a Kongó-állam annexióját elismerni, mielőtt a parlamentnek nem terjeszthet elő brit konzuli jelentéseket, amelyekből kitűnik, hogy a Kongó-kormányzat rendszerében tényleges változás történt.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Trenk báró.

Vasárnap: Nagymama.

Trenk báró. Ma este bizonyul be, hogy a szereplők hozzáértő cserélésével milyen elevenné lehet tenni a műsort s premierszerű érdekességet lehet kölcsönözni egy már ismert darabnak is. Igaz, hogy a Trenk báró különben is a mindig repertoíron maradó diadalmas operettek közül való, de ma a szereplők révén is csábító varázst nyer ez a szép új darab. Trenk báró szerepében Mihályi Ernő fogja ragyogtatni ma este énektudását, a tréfás Nicola Gózon lesz, Boulabaisse márki elegáns személyét Déry Attila fogja alakítani és végül a pajkos Maricát Tisza Karola játssza. Ennyi érdekesség mellett a siker nem maradhat el.

Színházi Ujság. Ma jelenik meg a »Színházi Ujság« legújabb száma Gózon Gyula arcképével. Tartalmazza a hét legújabb műsorát színlappal és szöveggel s azonkívül számos mulattató, eredeti helyi vonatkozású apróságot. Egyes szám ára 10 fillér. Kapható minden tőzsdében.

Nagymama. Tilos a csók! Ez a két szép sikerrel adott darab kerül holnap vasárnap egymásmellé. Este a Nagymamát adják, délután pedig a Tilos a csók! kerül színre. Mindkét előadás pompás szereposztással megy. A Nagymama főszereplői F. Károlyi Leona, Zsigmond Anna, Polgár Mariska, T. Pogány Janka, továbbá Hajnal, Sik, Kassay, Gózon és Pápay. — Délután a Tilos a csók-ban fellépnek Tisza Karola és Bartók Etele, ez a két főszerep s a többi szerep is elsőrendű zínészek kezében van. Mindkét érdekes előadás telt házra méltó. A vasárnapi előadásokra jegyeket tanácsos előre váltani.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

NYILTTÉR.

Művészi fényképezet
DAJKOVITS E.
NAGYVÁRAD, Sas-palota.

A mai naptól kezdve húsvélig
rendkívüli kedvezmény.

6 drb. matt platin visittkép 6 K

6 drb. matt platin cabinet kép 12 K

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen
árban, a legfinomabb kivitelben.
Menyegzői képekhez passepartout ingyen

Garçon-lakás,

mely áll két szoba, előszoba és fürdő-
szobából (hozzátartozó láspince és pad-
lásrésszel) a nagyvárad kereskedelmi és
iparkamara székházában május hó 1-től
kiadó. Értekezhetni ugyanott a kamara
titkárával.

Igazságszolgáltatás.

Vétkes bukás. Wittenberger Hermann
mezőkeresztési lakos az 1903. évben vegyeske-
reskedést nyitott Mezőkeresztésen s a kereske-
dés csakhamar virágzó üzletté fejlődött. Az
1908. év végén azonban az osztrák magyar-
szerb konfliktus idején, gondolt egy merészet
és üzleti tőkét, sőt hitelét is gabonaüzletbe
tektett, amely üzlet akkor dus gyümölcsözés-
sel kecsegtetett. A háborus mozgalmak azon-
ban lecsillapultak és így Wittenberger belebu-
koztatásába. Körülbelül 40000 koronát fektet-
ett be az üzletbe és ennek most nagy része
elveszett. Ezért már 1908. április 2 án fizetés-
képtelenséget jelentett be és a lefolytatott csőd-
eljárás során a hitelezők, akik 45000 koroná-
val voltak érdekelve, kénytelenek voltak 8000
koronával megelégedni. A kir. ügyészség Wit-
tenberger Hermann ellen üzleti hitelének más
célra való jogtalan felhasználása miatt vétkes
bukás címén emelt vádat. Ezen ügygyel a nagy-
várad kir. törvényszék büntetőtanácsa tegnap
foglalkozott és vádlottat dr Fráter Pál védelme
után 300 korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet
jogerős.

Végrehajtási pikantéria. A hitelezők
megrontására a rossz adósok, de az alsófoku
bíróóságok is már nagyon túlságba viszik a vég-
rehajtási novellának a lefoglalható:ágot tár-
gyazó határozmányait s valóban ideje, hogy a
felsőbb bíróságok ezt a túlhajtott felfogást
kissé megkorrigálják. Ez történt a következő
esetben: Egy előkelő kolozsvári lakos ellen
végrehajtást vezettek s többek között lefoglal-
tak több divatos drapériát, ág- és fűtőszőnye-
geket, négy fotelt és egy kis diványt. A járás-
bíróóság azon a címen, hogy mindezek a vég-
rehajtást szenvedett előkelő társadalmi állásá-
nál fogva, szükséges butort képeznek, a le-
foglalást feloldotta. A tábla a járásbíróóság íté-
letét megváltoztatta s a lefoglalást jogérvé-
nyesnek mondta ki. Az indokolás szerint a
lefoglalt ingók kényelmi és fenyűzési tárgyak,
tehát a háztartáshoz szükséges butorok gya-
nánt nem tekinthetők. A végrehajtást szenved-
ett, bár az urali osztályhoz tartozik, a tárgya-
kat még előkelő társadalmi állásra való hivat-
kozással sem igényelheti, mert ez a hitelező
érdekeit sértené.

KÖZGAZDASÁG.

A Bihoreana évi közgyűlése.

A Bihoreana takaré- és hitelintézet csü-
törtökön tartotta évi közgyűlést. A múlt évben
elért igen szép eredmény igazolja, hogy az in-
tézet vezetése kitűnő kezekben van s évről-
évre mind jobban fejlődik. A részvényesek
teljes bizalmát csak növeli ez a szép siker s
elismerést szerez az agilis és tapintatos vezér-
igazgatónak dr Papp Corjolának. Az el-
múlt év tiszta nyeresége 121 ezer korona
volt.

A közgyűlést Zigre Miklós ig. elnök ve-
zette s konstata, hogy a határozatképes
szám meg van, mivel 43 részvényes volt jelen
1350 részvény képviselőben.

Az előterjesztett igazgatósági jelentésből
közzöljük a következő adatokat:

Az intézet vagyona 1909. év végén
4.594,727 korona volt, az év folyamán leszá-
mítottatott váltó értéke 9.130,608 korona, jel-
zálogkölcson állaga 576,234 korona, folyó-
számla kölcson 232.398 korona, értékpapírok
értéke 135.862 korona. Az intézet alapitőkéje
1.200.000 korona, tartalék alapja 225.000 ko-
rona. Betétek állaga 1.727,997 korona. A vissz-
leszámitott váltók összege 1.190,993 korona. A
pénztári forgalom 12.648,250 koronát tett ki,
míg az összforgalom 46.289,189 korona volt,
5.135.457 koronával több, mint az előző esz-
tendőben.

Részletesen beszámolt a jelentés a Biho-
reana tenkei fiókjának működéséről is azután
pedig előterjesztés történt a 121,045 korona

78 fillér tiszta nyereség felosztására vonatko-
zólag, amely szerint az alapszabályszerű 5 szá-
zalékos osztalékra 60.000 koronát, felülösta-
lékra 24.000 koronát indítványozott az igazga-
tóság.

A jelentést és a mérleget elfogadták s a
felmentvényt megadták.

Az ülés végén, dr Kiss Döme indítványára
köszönetet szavaztak dr Papp Corjolán vezér-
igazgatónak és az intézet tisztviselőinek.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márc. 11.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	334.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	397.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1910. márc. 11.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát szlavin földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papirban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák koron járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonder)	19.02
Nemet Birodalmi márka	117.65
20 márkás arany	23.51
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcson	33.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcson	40.90

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White-Mollville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

12

A gróf haragos lett s ajkát harapta. Tán nevétségessé akarja őt tenni ez a kis falusi libácska? Jól van: az üldözés annyival mulatságosabb lesz, ha így elhúzódik egy ideig.

A nagyanya nem tudta mit szóljon, nehogy földes urát megsértse s mégis az igazat kimondja előtte.

— Bocsánat, gróf ur, — hebegé — ön nem érti a dolgot. Rózsika is, ő sem érti. Hisz ő még csak kis leányka. Kis idő múlva, majd ha férjnél lesz, akkor lehet ilyen dolgokról előtte beszélni.

— Férjnél lesz! — ismétlő a gróf álnok mosolyal.

— Férjnél lesz! — visszhangzó Rózsika, vörösre pirulva s némi hamissággal hozzá téve, — hogy tudja, hogy én férjhez megyek, nagymama? Még nem mondtam ám igent.

— Azt fogsz mondani, utóvégre is, — felelé az öreg asszony. Minden leány így van ezzel, egyformán vagyunk mi gyurva egytől-egy! Magam is voltam fiatal, ámbar nem gondolták, ha most rám néznek.

— Ön könnyen viseli éveit, jó asszony, — szólt a gróf. Valóban az igazán szépek soha nem veszik el jó kinézésüket és kegyed sok bajt okozhatott annak idején. Eh, de beszéljen nekem az unokája házasságáról. A kis-asszony meg fog bocsátani nekem, a miért érdeklődöm minden iránt, ami kegyedet illeti. Ki a választott? Mikor lesz a lakzi? Szabadságot fogok venni magamnak, egy házassági ajándékkal kedveskedni ez alkalomból.

Rózsika egy mély bókot csinált s az ő nagyanyja a hízog szavak által meglágyítva, csodálkozni kezdett, vajjon ez a szépen beszélő gróf olyan rosz ember lehet-e?

— Legros Péternek van eljegyezve, — szólt az öreg asszony, s kívánta, bár inkább leharapta volna a nyelvét, mielőtt a szavak ajkán kijöttek, csak ne szólt volna.

— Legros Péternek, — ismételte a gróf megelégedést szinlelő arccal; ő derék fiatal ember s az én jobbágyam. Nem fogom szem elől téveszteni. Engedje azt mondanom, hogy jelen leszek a menyegzőn s hogy minél előbb meglesz az, annál jobb.

(Folyt. köv.)

Dr. VUCSEKICS GYULA.

1592—1910. végr. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. § értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a székelyhidi kir. járásbírósnak 1909. évi 948. számú végzése következtében, Tátrai Sándor javára 318 kor. 56 fill. s jár. erejéig végrehajtás után lefoglalt és 1390 koronára becsült ingóságok, u. m.: tehének, süldők, tűzifa 318 kor. 56 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig Nagylétán 1910. évi március hó 15-ik napján délelőtt fél 12 órakor nyilvános árverésen eladatnak.

Melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hiátanak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Székelyhid, 1910. évi február hó 22-ik napján.

Kollárik Béla,
kir. jbir. végrehajtó.

Kis szőlők

legfinomabb csemege és borfajokkal beültetve felholdas és negyedholdas részletekben is eladó.

Ez a terület kertföldeknek, villatelkeknek és házhelyeknek is alkalmas mert közvetlen a város mellett fekszik. Be van kerítve és bővizű kuttal ellátva.

Értekezni lehet Körös utca 43. sz. alatt.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsem, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig lezállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó melléshelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én Sas palota Oláh hentesse szemben helyezi át Kossuth-u. oldal

Aszódi

trieszi kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásármegkezdőit nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrásztorták kaphatók.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árfában, részükre fentartatik. E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj bebefoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat beárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árfában lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alaptőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatként ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapított időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad. 1910. január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Kérdezzük meg a házi orvost!

KRONDORFI savanyúvíz
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHÁJTÓ GYÓGYÍTAL.

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtségnél orvosilag ajánlva.

Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

Meghívás.

A nagyváradi hegyközségi birtokosok folyó évi

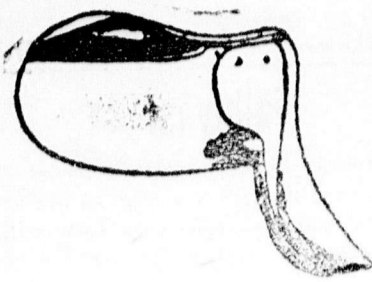
tavaszi rendes közgyűlése

határidejéül f. évi márc. hó 20. napjának délelőtti 11 órája tüzetvén ki, erről a birtokosságot azzal van szerencsém értesíteni, hogy a közgyűlés a városház tanácsstermében fog megtartatni és annak tárgyát

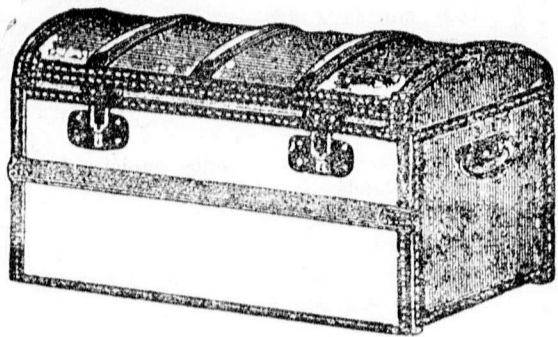
1. A hegyi pénztár 1909. évi zárszámadása;
2. A hegyi pénztár 1910. évi költségelvi irányzata;
3. A választmányból kilépő 8 tag választása;
3. A számvizsgáló bizottság választása fogja képezni.

Nagyvárad, 1910. évi március hó 10-ik napján.

Bordé Ferenc,
választmányi jegyző.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermekekocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

S a izzólámpa **dbja 72 fillér,** tehát 5 százalék kartell áron alul. **Air** mindenü **izzólámpa különlegességek,** fénypéssz-lámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Tarsoly

Risztó

különlegességek vaskereskedése
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

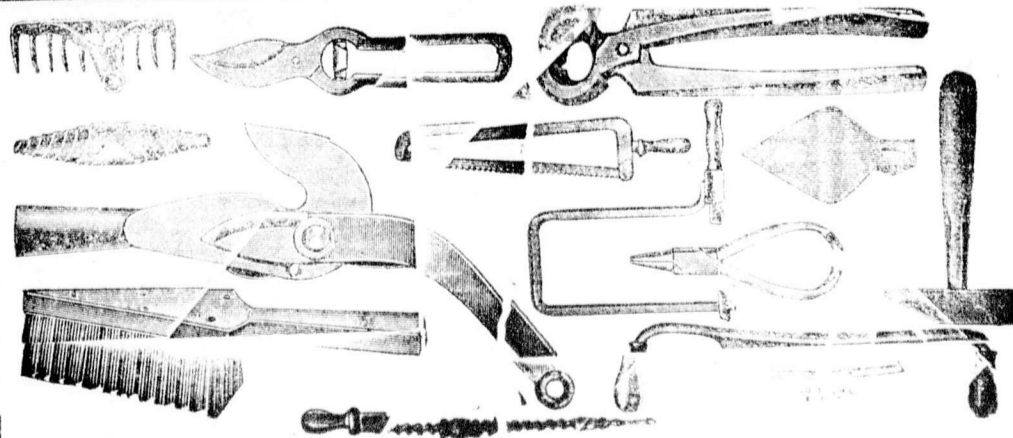
Kerti szerszámok

melyek készen benyelezve is **nagy választékban** kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók

legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tányérral vagy márvány lappal

és súlyok

állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.